

ביאורים

מהדורת אור עציון

²³¹ **קושיה רביעית** - יש הממהרים לדחות את דברי התורה מפני שאיך יכול להיות שהתורה מצווה את בני האדם לשחוט בהמות לפני הזמן בו הן צריכות למות מיתה טבעית, וכן מה הטעם של זריקת הדם והקטרת החלב? אלא שהבורא יתברך גזר על כל אדם ובהמה את משך החיים שלה, וזמן המוות של הבהמה יכול להיות גם זמן שחייתה, ואם יש בשחיטה יותר מאשר במוות אחר, הקדוש ברוך הוא ודאי יודע זאת ונותן שכר למי שסובל יותר ממה שהיה צריך לסבול (כך כתב גם הרמב"ם, מורה נבוכים ג, יז). זריקת הדם והחלב נועדה להחזיר את האדם בתשובה - כאשר הוא רואה את הדם נזרק כך והוא יודע הדם הוא משכן הנפש, הוא אמור להתחרט על מעשיו ולחזור בתשובה כדי שלא יצטרך לעשות לו את אותם דברים.

²³² **קושיה חמישית** - איך יכול להיות שהקדוש ברוך הוא השרה את שכנינו על בני האדם עם כל החסרונות שלהם, ולא השרה אותה על המלאכים הזכים והטהורים? קושיה זו נובעת מנקודת הנחה שאין השראת שכניה אצל המלאכים, אולם דבר זה איננו נכון שהרי הקדוש ברוך הוא השרה את שכנינו גם בקרב המלאכים כמו שנאמר (תהלים פט, ח): "אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו".

²³³ **קושיה שישית** - יכול להיות שיתמה אדם מדוע ציווה הקדוש ברוך הוא את עם ישראל לבנות את המשכן ובתוכו להניח כלים יקרים, פרוכת, נרות דולקים, קטורת וריח טוב, מנחות ויין, דבר המעיד לכאורה שה' הוא אדם הנהנה מדברים טובים ומריחות טובים?

²³⁴ הקדוש ברוך הוא ציווה על דברים אלו לא בשבילו, אלא מטרתו הייתה לבחון אם עבדיו ישתמשו לכבודו במיטב חפציהם, דבר המראה כי הם נאמנים לו, או חלילה ישתמשו בדברים פשוטים, דבר המעיד על חוסר הערכה וכבוד. כשבני האדם מכבדים את הקדוש ברוך הוא כראוי הוא גומל להם גם כן בחיים טובים יותר, כמו שנאמר (משלי ג, ט-י): "כבד את ה' מהונך ומראשית כל תבואתך, וימלאו אסמיך שבע ותירוש יקביך יפצו", והקדוש ברוך הוא מציל אותם מדברים רעים שיכולים לקרות להם, כמו שנאמר (תהלים נ, יד-טו): "זבח לאלהים תודה ושלם לעליון נדריך, וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני".

²³⁵ ישראל מצווים לכבד את המשכן שבו שורה השכינה, והדבר עושה אותם ראויים לנבואה שמקורה במשכן, כמו שנאמר (שמות כט, מג): "ונעדתי שמה לבני ישראל". כמו כן יהיה המשכן מקום שבו הקדוש ברוך הוא עונה לבני ישראל בתפילותיהם, כמו שאמר שלמה כשבנה את בית המקדש, ועל כך אמר לו ה' (מלכים א ג, ט): "שמעתי את תפלתך ואת תחנתך אשר התחננתה לפני".

הקרבנות קורבנות

²³¹ **והרביעי** אולי ימהר^ו ממהר בעבור מצות הקרבנות, אם לשחט הבהמות או להקטיר הדם והחלב. ואקרב הענין הזה ואמר, פי הבורא גזר על כל בעלי חיים במנות, ושם לכל אדם ימי חייו, ושם מדת חיי הבהמות לעת שחייתה, ושם השחיטה במקום המות. ואם יש בשחיטה צער יותר על צער המות, הוא היודע זה וראוי אז לתת להם שעור^ו תמונת הצער ההוא. ונאמר זה אם תתברר התוספת בשכל לא בנבואה. אצל הקטרת הדם והחלב כבר בארה התורה שהושם זה שיתבונן [האדם] בו, כי נפשותינו משפנסים^ו הדם וכמו שאמר (ויקרא יז, יא) כי נפש הבשר בדם הוא, וכאשר נראה זה נשוב אל נפשנו לאמר: לא נוסף לחטא שלא ישפכו דמנו וישפכו חלבנו כאשר אנהנו רואים.

הנחת המלאכים

²³² **והחמישי** אולי חושב יחשב: איך השפין הבורא אורו בין בני אדם והניח המלאכים הטהורים. ונאמר ומי הודיעך שהניח המלאכים הטהורים בלא אור? כי אפשר שכבר השפין הבורא ביניהם מאורו כפלים ממה ששמו בין בני אדם, כל שכן שהפנתוב אמר (תהלים פט, ח) אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו, רוצה לומר מי שהוא סביב האור ההוא.

המשכן

²³³ **והששי** אולי יתמה ממשעה המשכן ויאמר: מה לבורא לאהל ולמסך ולגרות מדלקות ולקול נשמע לנגון וללחם אפוי ולריח טוב ולמנחת סלת ויין ושמן ופרות והדומה לזה? ונאמר ובאלהים אעזור, כי אלה כלם מדרכי העבודה, לא מדרף הצרף^ו, כי כבר דן לו השכל שאיננו צריך אל דבר אצל צרף הכל^ו אליו, אף כיון שיעבדוהו עבדיו מן הטוב שיש להם, והטוב מה שיש להם הבשר והיין והסלת והקטרת והשמן והדברים הערבים, ויביאו מהם דבר מועט כפי יכלתם, ויגמלם הוא בדבר רב כפי יכלתו, כמו שאמר (משלי ג, ט-י) כבד את ה' מהונך וגו' וימלאו אסמיך שבע וגומר. ויצילם מרעות שלא יצילם אחר מהם זולתו בעבור העבודות ההם, כמו שאמר (תהלים נ, יא) זבח לאלהים תודה ושלם לעליון נדריך וקראני ביום צרה אחלצך וגו'. ויכבדו משפן האור ההוא שנקרא שכינה ממנו בזהב וכסף ובאבנים היקרים ושאר הדברים הנקבדים, ויגמלם על זה שיראה להם הנבואה מן המשפן ההוא, כמו שאמר על המשפן (שמות כט, מג) ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי, וכן ישוב מקום לשמע תפלת האמה וכל צרה שתמצאם כאשר ספר שלמה בבנותו הבית משערי שמיעת התפלות, ואמר לו הבורא (מלכים א ג, ט) שמעתי תפלתך ואת תחנתך אשר התחננתה לפני.

ימהר - לדחות דברי תורה. **שעור** - שחר. **משפנסים** - מקום חיבורם לגוף. **לא מדרף הצרף** - אין ה' צריך לדברים אלו, אלא הם צורת העבודה שלנו אליו. **אצל** - אלא. **הכל** - הברואים. **ישוב** - יתפוך להיות.

